

SLOBODA V KRISTOVI

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ: Gal 5,1-15; 1 Kor 6,20; Rim 8,1; Žid 2,14.15;
Rim 8,4; 13,8

ZÁKLADNÝ VERŠ

Lebo vy ste povolani k slobode, bratia. Len aby sloboda nebola zámienkou pre telo, ale navzájom si slúžite v láske. (Gal 5,13)

V Gal 2,4 sa Pavol stručne zmienil o tom, aké dôležité je chrániť *slobodu*, ktorú máme v Ježišovi Kristovi. Pavol hovorí o slobode pomerne často. Čo má pod touto slobodou Pavol na mysli? Čo táto sloboda zahŕňa? Má nejaké hranice? Ako súvisí sloboda v Kristovi so zákonom?

Pavol sa zaoberá týmito otázkami, aby varoval Galaťanov pred dvoma nebezpečenstvami. Tým prvým je zákonníctvo. Pavlovi odporcovia v Galácii sa tak veľmi snažili získať Božiu priazeň svojím správaním, že zabudli na oslobodzujúci charakter Kristovho diela, na spasenie, ktoré už mali v Kristovi prostredníctvom viery. Druhou hrozbou bolo nepochopenie Kristom darovanej slobody a tendencia zneužiť ju neviazaným spôsobom života. Zástancovia tohto názoru mylne predpokladali, že sloboda je protikladom zákona.

Zákonníctvo i neviazanosť sú v protiklade k slobode. Zákonníctvo i neviazanosť totiž držia človeka v otroctve. Pavol vyzýva Galaťanov, aby stáli pevne v pravej slobode, ktorá je ich právoplatným vlastníctvom v Kristovi.

KRISTUS NÁS VYSLOBODIL

Nech vás Boh, náš Otec a Pán Ježiš Kristus obdarí pokojom a milosťou. My sme zhréšili, ale on sa obetoval z nás, aby nás vytrhol z tohto skazeného sveta. Taká bola vôľa nášho Boha a Otca. (Gal 1,3.4 NpK)

Vieme však, že človek sa pred Bohom nemôže ospravedlniť plnením nariadení zákona. Ved' aj my sme uverili v Ježiša Krista, aby sme mohli byť ospravedlnení pred Bohom z viery v Krista, a nie poslušným plnením zákona. Ved' konanie skutkov, ktoré vyžaduje zákon, neospravedlní nikoho. (Gal 2,16 NpK)

Sme slobodní – ved' Kristus nám vydobyl slobodu. Žite preto slobodne a nedajte sa zase spútať otrockým jarmom. (Gal 5,1 NpK)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako keď dá veliteľ vojakom príkaz, aby sa zoradili do boja, Pavol prikazuje Galaťanom, aby sa nevzdali svojej slobody v Kristovi. Rozhodnosť a sila Pavlovho tónu takmer okamžite menia jeho slová na čin. Zdá sa, že práve to je Pavlovým zámerom. Aj keď je tento verš tematicky spojený s veršom predchádzajúcim a nasledujúcim, strohosť a chýbajúca syntaktická nadväznosť v gréčtine naznačujú, že Pavol chce, aby tento verš vynikol ako obrovský reklamný pútač. Sloboda v Kristovi je stručným zhrnutím celej Pavlovej argumentácie. Galaťania boli v nebezpečenstve, že sa jej zrieknu.

Pavol používa vo veršoch Gal 1,3.4; 2,16 a 3,13 rôzne metafory, ktoré nám pomáhajú pochopiť, čo pre nás Kristus urobil. Pavlove slová o „slobode, ktorou nás Kristus oslobodil“ (Gal 5,1), môžu naznačovať, že Pavol myslí na ďalšiu metaforu. Formulácia tejto vety sa podobá formulke, ktorá sa používala pri slávnostnom oslobodení (prepustení na slobodu) otrokov. Otroci nemali nijaké práva vyplývajúce zo zákona, a preto sa nadobudnutie slobody považovalo za zázrak a pripisovalo sa nadprirodzenej bytosti – božstvu. Otroci, aj keď v podstate slobodní, podľa zákona patrili takémuto božstvu. V praxi bol tento proces fikciou. Otroci dali peniaze za svoju slobodu do chrámovej pokladnice. Zamyslite sa napríklad nad výrokom, ktorý sa našiel na jednom z takmer tisíc nápisov objavených v chráme Apolóna v Delfách. Jeho vznik sa datuje do obdobia medzi rokmi 201 pred Kr. a 100 po Kr.: „Zadarmo kúpil Pýtijský Apolón od Sosiba z Amphissy otrokyňu, ktorej meno je Nicaea... Touto kúpou sa však Nicaea dobrovoľne zaviazala Apolónovi.“ (Ben Witherington)

Tento výrok sa veľmi podobá Pavlovej terminológii, ale je tam zásadný rozdiel. V Pavlovej metafore nie je nijaká fikcia (nič tam nie je vymyslené). Kúpnu cenu sme neplatili my sami. (1 Kor 6,20; 7,23) Táto cena bola pre nás nedostupná. Boli sme bezmocní a sami sme sa nemohli zachrániť. Ježiš však urobil pre nás to, čo sme my sami urobiť nemohli. Zaplatil mzdu za naše hriechy, a tak nás oslobodil od odsúdenia.

APLIKÁCIA

- **Zamysli sa nad svojím nazeraním na vieru. Myslel si si niekedy, že by si sa mohol zachrániť sám? Od čoho všetkého ťa Ježiš zachránil? Pre akú budúcnosť ťa vyslobodil? Ako sa môže prejavíť tvoja vďačnosť Kristovi?**

KREŠŤANSKÁ SLOBODA

Kristus nás oslobodil, aby sme boli slobodní. Stojte teda a nedajte sa znova zapriať do jarma otroctva. (Gal 5,1)

Príkaz stať pevne v slobode Pavol nedáva izolovane. Predchádza mu dôležité konštatovanie: „Kristus nás oslobodil.“ Prečo majú kresťania stať pevne vo svojej slobode? Pretože ich Kristus už vyslobodil. Naša sloboda je dôsledkom toho, čo pre nás Kristus už urobil.

Tento model – konštatovanie, po ktorom nasleduje napomenutie – je typický pre Pavlove listy. (1 Kor 6,20; 10,13.14; Kol 2,6) Napríklad v Rim 6 Pavol uvádza niekoľko oznamujúcich výrokov o našom stave v Kristovi, napr. „vieme, že náš starý človek bol spolu s ním ukrižovaný“. (v. 6) Na základe tejto skutočnosti môže potom prejsť k imperatívu (rozkazu, napomenutiu): „Nech teda nekraľuje hriech vo vašom smrteľnom tele.“ (v. 12) Pavol v podstate hovorí: „Budte tým, čím už ste v Kristovi.“ Etický život podľa evanjelia nie je bremenom. Nesnažíme sa správne konať, aby sme sa stali Božími deťmi. Naša motivácia žiť podľa Božieho zákona je daná vedomím, že už sme Božími deťmi.

Pavol charakterizuje kresťanský život slovom „sloboda“ oveľa častejšie ako iní autori Novej zmluvy. Slovo „sloboda“ a od neho odvodené slová sa vyskytujú 28-krát v Pavlových listoch a len 13-krát na iných miestach Novej zmluvy.

Čo má Pavol na mysli pod pojmom „sloboda“? Po prvé, nie je to len nejaký abstraktný pojem. Nehovorí o politickej a ekonomickej slobode, ani o slobode žiť tak, ako sa nám páči. Naopak, je to sloboda, ktorá je založená na našom vzťahu k Ježišovi Kristovi. Kontext naznačuje, že Pavol hovorí o slobode od otroctva a odsúdenia kresťanstva ovládaného zákonom. Naša sloboda však zahŕňa oveľa viac. Ide o slobodu od hriechu a od večnej smrti.

„Mimo Ježiša Krista je ľudská existencia charakterizovaná ako otroctvo – otroctvo zákonu, otroctvo zlu, ktoré ovláda tento svet, otroctvo hriechu, otroctvo telu a otroctvo satanovi. Boh poslal svojho Syna na tento svet, aby zničil panstvo týchto otrokárov.“ (Timothy George)

■ **Prečítaj si, od čoho nás Kristus oslobodil. Rim 6,14.18; 8,1; Gal 4,3.8; 5,1; Žid 2,14.15. Ktoré veci ťa v živote zotročujú? Nauč sa naspamäť text Gal 5,1 a pros Boha, aby sloboda, ktorú máš v Kristovi, stala sa v tvojom živote realitou.**

NEBEZPEČENSTVO DÔSLEDKOV ZÁKONNÍCTVA

Hľa, ja Pavol vám vravím: Ak sa dávate obrezávať podľa židovského zákona, Kristova obeť pre vás stráca svoj zmysel. Znova zdôrazňujem každému z vás: Kto sa dáva obrezať, musí dôsledne plniť celý zákon. Vy všetci, ktorí chcete získať ospravedlnenie na základe dodržiavania zákona, odlúčili ste sa od Krista a unikli ste spod vplyvu jeho milosti. My však prostredníctvom Ducha vo viere netrpezlivo očakávame spravodlivosť, ktorá je našou nádejou. (Gal 5,2-5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Spôsob, akým Pavol začína text Gal 5,2-12 naznačuje, že to, čo povie, bude dôležité. Slovo „hľa“ by sme mohli preložiť aj ako „počúvajte!“ alebo „dávajte pozor!“, veď „ja Pavol vám hovorím“. Pavol sa nehrá. Tým, že použije slovo „hľa“, nielen vyzýva svojich čitateľov, aby mu venovali plnú pozornosť, ale dokonca pripomína svoju autoritu apoštola. Chce, aby si Galaťania uvedomili, aké nebezpečné dôsledky by malo ich rozhodnutie prikázať pohanom obriezku ako podmienku spasenia.

Pavol uvádza v súvislosti s obriezku tri zásadné námietky (pozri Gal 5,2-12): Prvým dôsledkom snahy získať si Božiu priazeň podrobením sa obriezke je, že to človeka zaväzuje dodržiavať celý zákon. Pavlov spôsob vyjadrovania vo verši 2 a 3 zahŕňa zaujímavú slovnú hračku. Hovorí, že Kristus im nič neprospeje (ófelései); skôr budú dlžníkmi (ofeiletés) zákona. Ak človek chce žiť podľa zákona, nemôže si vybrať príkazy, podľa ktorých sa bude riadiť. Buď bude poslúchať všetky, alebo ani jedno.

Po druhé, budú „odlúčení“ od Krista. Snaha získať ospravedlnenie skutkami znamená zavrhnúť Boží spôsob ospravedlnenia v Kristovi. „Nemôžete zastávať oba spôsoby. Nie je možné prijať Krista a uvedomovať si, že sa nemôžete zachrániť sami, a potom prijať obriezku a tým tvrdiť, že môžete.“ (John R. W. Stott)

Pavlova tretia námietka proti obriezke je tá, že bráni duchovnému rastu. Pavol uvádza príklad bežca, ktorého postup k cieľovej čiare bol úmyselne prekazený. Slovo preložené ako prekážať alebo zabrániť (v. 7) sa používalo vo vojenskej oblasti v zmysle „zničiť cestu alebo zrútiť most, alebo položiť nepriateľovi do cesty prekážky a zabrániť mu tak v postupe“. (6BC 978)

Napokon, obriezka odstraňuje pohoršenie kríža. Ako? Posolstvo o obriezke – ako bolo prezentované jej zástancami v prvom storočí – znamenalo, že sa môžeme zachrániť sami. To lichotí ľudskej pýche. Posolstvo o kríži však uráža ľudskú pýchu, pretože musíme uznať, že sme úplne závislí od Krista.

Pavol je taký rozhorčený na týchto ľuďoch pre ich trvanie na obriezke, že hovorí, aby sa jej zástancovia dali rovno vykastrovať (v. 10). Sú to silné slová! Pavlov tón jasne vyjadruje jeho postoj k tomuto problému.

APLIKÁCIA

- **Na ktorých veciach v oblasti viery a náboženstva trváš napriek tomu, že sú v otázke spasenia úplne nepodstatné? K akému konaniu (alebo nekonaniu) nútiš členov tvojej rodiny či spoluveriacich? Ako by si mohol dať ľuďom vo svojom okolí pocítiť, že Kristus ich oslobodil a že sú slobodnými bytosťami?**

SLOBODA NIE JE NEVIAZANOSŤ

Milovaní bratia, Kristus vás predsa povolal, aby ste boli slobodní. To však neznamená, že by ste si mali teraz užívať a konať všetko, čo sa vám len zachce. Radšej si, vedení láskou, slúžte navzájom. (Gal 5,13 NpK)

Text Gal 5,13 znamená dôležitý zvrat v liste Galaťanom. Doteraz bol Pavol úplne sústredený na teologický obsah svojho posolstva; teraz sa začína venovať otázke života a konania kresťana. Ako by mal žiť človek, ktorý nie je spasený skutkami zákona?

V dnešnom texte vidíme, že Pavol chcel zabrániť zneužitiu slobody. Bol si vedomý, že môže byť zneužitý jeho dôraz na milosť a slobodu, ktoré majú veriaci v Kristovi. (Rim 3,8; 6,1.2) Problémom nebolo Pavlovo evanjelium, ale sklon človeka konať podľa vlastných chůtok. Dejiny sú plné príbehov ľudí, miest a národov, ktorých skazenosť a úpadok do morálneho chaosu boli priamym dôsledkom toho, že sa nevedeli ovládať a robili si, čo sa im zachcelo. Kto z nás nepocítil tento sklon vo vlastnom živote? To je dôvod, prečo Pavol tak jasne vyzýva Ježišových nasledovníkov, aby nepovoľovali svojmu telu. V podstate chce, aby robili opak – navzájom si slúžili v láske. Ten, kto slúži iným z lásky, vie, že to človek dokáže robiť, len ak „zomrie“ sebe a svojmu telu. Tí, čo povoľujú svojmu telu, nepatria k tým, čo chcú slúžiť iným. Práve naopak.

Naša sloboda v Kristovi nie je preto len oslobodením od zotročenia týmto svetom, ale je to výzva na nové poslanie – slúžiť iným z lásky. „Je to príležitosť milovať blížneho bez zábran, možnosť vytvoriť ľudské spoločenstvo založené na vzájomnom dávaní seba, nie na túžbe po moci a postavení.“ (Sam K. Williams) Biblické preklady niekedy nevedia vystihnúť niektoré odtienky pôvodného textu. V Gal 5,13 sa môže napríklad stať, že prehliadneme prekvapujúcu silu Pavlových slov. Po prvé, grécky jazyk naznačuje, že láska, ktorá motivuje k takejto službe, nie je obyčajná ľudská láska. To by bolo nemožné, pretože ľudská láska je príliš podmienená. Pred slovo láska Pavol dáva určitý člen, čo v gréčtine znamená, že hovorí o „tej“ Božej láske, ktorú dostávame a prijímame len prostredníctvom Ducha. (Rim 5,5) Najviac nás zrejme prekvapí to, že slovo preložené ako „slúžiť“ v gréčtine znamená „otročiť“. Naša sloboda nie je pre vlastnú nezávislosť, ale pre vzájomné „otročenie“ založené na Božej láske.

- **V ktorých oblastiach svojho života najsilnejšie vnímaš, že vďaka odovzdaniu sa Kristovi prežívaš slobodu? Ak máš byť k sebe úprimný, kedy ťa táto sloboda vedie k myšlienke, že občas zhręšiť či urobiť si veci úplne po svojom vôbec nevedí? V čom je takéto zmýšľanie nebezpečné?**

OSOBNÉ
ŠTUDIUM

APLIKÁCIA

NAPLNIŤ CELÝ ZÁKON

Veď celý zákon sa dá zhrnúť do jedinej vety: Miluj svojho blížneho ako seba samého! Ak sa však namiesto toho hryziete a žeriete, dajte pozor, aby ste sa navzájom nepriviedli do záhuby! (Gal 5,14.15 NpK)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Apoštol Pavol sa v tejto časti svojho listu vyjadruje o zákone pozitívne. (Porovnaj Rim 10,5; Gal 3,10.12; 5,3 s Rim 8,4; 13,8; Gal 5,14.) Mnohí vidia kontrast medzi Pavlovou zmienkou o povinnosti zachovávať celý zákon a jeho pozitívnym tvrdením o naplnení celého zákona a považujú to za paradoxné. Pavol však zámerne používa rôzne pohľady, aby zreteľne odlíšil dva rôzne spôsoby určovania kresťanského správania vo vzťahu k zákonu. Napríklad je dôležité všimnúť si, že keď Pavol hovorí pozitívne o dodržiavaní zákona, nikdy nehovorí o „skutkoch zákona“. Tento výraz si necháva výhradne na zavádzajúce správanie tých, ktorí žijú pod zákonom a snažia sa získať Božie prijatie robením toho, čo vyžaduje zákon.

To však neznamená, že si ľudia, ktorí našli v Kristovi spasenie, robia, čo chcú. Je to úplné nepochopenie slobody, ktorú v Kristovi máme. Pavol hovorí, že „plnia“ zákon. Chce tým povedať, že život kresťana je oveľa viac než poslušnosť prejavujúca sa navonok zachovávaním zákona. Ide o naplnenie zákona. Takáto poslušnosť je zakorenená v Ježišovi. (Mat 5,17) Nie je to zrušenie zákona, ani obmedzenie zákona len na lásku. Ide o spôsob, prostredníctvom ktorého veriaci môže prežívať pravý zámer a význam celého zákona!

Text z 3 Moj 19,18 používa Pavol nie ako starozmluvný citát, ale ako Ježišove slová potvrdzujúce podstatu zákona (Mat 19,19; Mar 12,31.33, pozri aj Rim 13,9 a Jak 2,8). Ježiš však nebol jediný židovský učiteľ, ktorý považoval 3 Moj 19,18 za súhrn celého zákona. Rabbi Hillel, ktorý žil asi generáciu pred Ježišom, povedal: „To, čo považuješ za nenávideniahodné, nerob ani svojmu blížnemu. To je celá Tóra, ostatné je len vysvetlenie.“ Ježišov pohľad bol však radikálne odlišný. Ježiš hovorí: ! Všetko tedy, čokoľvek by ste chceli, aby vám ľudia činili, to aj vy im činite. Lebo to je zákon aj proroci.“ (Mat 7,12) Tento výrok je nielen pozitívne formulovaný, ale vyjadruje aj to, že láska a zákon nie sú dve nezlučiteľné veci. Zákon bez lásky je prázdny a studený; láska bez zákona nemá správny smer.

APLIKÁCIA

- Čo je ľahšie a prečo: milovať iných, alebo jednoducho poslúchať Desatoro?

PODNETY NA PREHLBENIE

„Skutočná viera je vždy inšpirovaná láskou. Pohľad na Golgotu ťa nemá upokojiť, keď si nesplnil svoju povinnosť, ani uspať, ale prebudiť v tebe vieru v Ježiša, ktorá bude pôsobiť a očisťovať dušu od bahna sebeckva. Keď sa vierou chytíme Krista, naše dielo sa práve začalo. Každý človek má zlé a hriešne zvyky, nad ktorými musí zvíťaziť. Každý človek má bojovať boj viery. Ak človek nasleduje Krista, nemôže byť krutý a bezcitný. Nemôže mať drsné reči. Nemôže sa honosiť a byť naplnený samolúbosťou. Nemôže byť panovačný, ani používať tvrdé slová, zavrňovať a odsudzovať.

Úsilie lásky pramení z diela viery. Biblické náboženstvo znamená vytrvalú prácu. *Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je v nebesiach. S bázňou a chvením pracujte na svojej spáse. Veď Boh pôsobí vo vás, že chcete i konáte, čo sa jemu páči.* Máme byť horliví v konaní dobrých skutkov a vytrvalo ich konať. Pravý svedok hovorí: *Poznám tvoje skutky.*

Aj keď je pravda, že naša usilovná práca nám nezaistí spasenie, pravda je aj to, že viera, ktorá nás zjednocuje s Kristom, pohne človeka k aktivite.“ (MS 16, 1890; 6BC 1111)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ PREMÝŠLANIE

1. Vráťte sa k poslednej otázke v časti na štvrtok. Čo je pre väčšinu ľudí ľahšie a prečo? Na ktoré dôležité veci vaše odpovede poukazujú v súvislosti s tým, čo znamená naplniť zákon?
2. Pavol hovorí, že viera „je činná prostredníctvom lásky“. Čo tým myslí?
3. Rozmýšľajte o tom, že slobodu v Kristovi môže niekto zneužiť na oddávanie sa hriechu. Prečo sa to môže veľmi ľahko stať? Keď ľudia takto uvažujú, do akej pasce sa môžu chytiť? (pozri 1 Ján 3,8)

ZHRNUTIE

Sloboda je jedno z Pavlových obľúbených slov, ktorými definuje evanjelium. V tomto slove je zahrnuté, čo pre nás Kristus urobil, aby nás vyslobodil z otroctva tohto sveta, a tiež povolanie žiť kresťanským životom. Musíme si však dávať pozor, aby sa naša sloboda nestala obeťou zákonníctva alebo neviazanosti. Kristus nás neoslobodil, aby sme slúžili sami sebe, ale aby sme mohli dať svoj život do služby bližným.